

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul *hotărârii Guvernului pentru modificarea Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010* a fost elaborat de Ministerul Justiției în colaborare cu Serviciul de Informații și Securitate.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr. 14 din 08.08.2023 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din *Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat* și a unor prevederi din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010* (sesizarea nr. 109g/2022).

Curtea a examinat prevederile pct. 109 din *Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice* (în continuare - Regulament), prin raportare la art. 25 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat*, (refuzul acordării dreptului de acces la secretul de stat în cazul comunicării de către cetățean a unor date incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat).

Norma criticată de la pct. 109 prevede: „Concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat trebuie să conțină **temeiul corespunzător** prevăzut în articolul 25 alineatul (1) din Lege, care a servit drept bază pentru adoptarea ei. Aceasta este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat, însă **nu exclude posibilitatea înaintării unei solicitări repetate** după înlăturarea circumstanțelor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat.”

Curtea a reținut că prevederile contestate **nu admit comunicarea motivelor** care au stat la baza concluziei privind imposibilitatea acordării accesului la secretul de stat, ci doar a temeiului legal corespunzător. Astfel, acestea acordă o pondere abstractă mai mare interesului legitim al securității naționale și al împiedicării divulgării informațiilor confidențiale. Totuși, nici drepturile procedurale ale persoanei nu au un caracter absolut, nici interesele bazate pe securitatea națională sau pe caracterul confidențial al informațiilor nu sunt absolute ca pondere.

Sub acest aspect, Curtea observă că Regulamentul în discuție, prevede posibilitatea înaintării unei solicitări repetate după înlăturarea circumstanțelor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat. Totodată, persoana are dreptul de a contesta în instanța de judecată decizia de refuz privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat și are posibilitatea de a-și angaja un avocat care

are dreptul de acces la secretul de stat.

Astfel, Curtea a verificat dacă măsurile de contrabalansare existente sunt apte să diminueze limitările drepturilor procedurale.

Referitor la posibilitatea înaintării unei solicitări repetate, Curtea a concluzionat că, fără a-i comunica persoanei, chiar și de o manieră sumară, care informații au fost omise sau au fost comunicate în mod neautentic la solicitarea acordării dreptului de acces la secretul de stat, aceasta nu poate înlătura circumstanțele care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat. Prin urmare, în aceste circumstanțe, nu se poate susține că persoana are posibilitatea efectivă de a solicita în mod repetat accesul la secretul de stat.

Referitor la reprezentarea de către un avocat care are acces la informațiile secrete de stat, Curtea a notat că avocatul care a luat cunoștință de motivele deciziei privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat poate să aibă necesitatea imperioasă de a comunica cu persoana pe marginea acestor motive pentru a putea combate în mod efectiv constatările autorităților potrivit cărora persoana a comunicat informații incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat. Astfel, fără a-i putea cere explicații clientului său cu privire la circumstanțele factuale și fără să poată demonstra dacă persoana și-a încălcat obligația de a comunica informații depline și autentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat, apărarea exercitată de un avocat care deține dreptul de acces la secretul de stat ar fi vagă și, astfel, inefectivă.

În consecință, Curtea nu poate reține că reprezentarea de către un avocat care deține dreptul de acces la secretul de stat constituie o garanție suficientă, aptă să compenseze limitarea drepturilor la o procedură adversarială și la egalitatea armelor (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 27 din 13 noiembrie 2020, § 83; *Corneschi v. România*, §§ 107-108).

Referitor la competența instanței de judecată, Curtea a notat că, potrivit alin. (2) din articolul 25 din *Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat* și pct. 113 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, decizia privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat poate fi contestată în instanța de judecată. La această etapă, pentru că nu cunoaște circumstanțele factuale pe care s-a bazat decizia de refuz, persoana o poate contesta doar formal, fără a prezenta argumente împotriva acuzațiilor autorităților.

Curtea a reținut că dreptul persoanei de a fi informată cel puțin de o manieră sumară cu privire la motivele factuale reprezintă o garanție minimă a unei proceduri adversariale și a egalității armelor. Curtea a constatat, în jurisprudența sa, **că dreptul persoanei de a fi informată, chiar și de o manieră limitată, cu privire la motivele care stau la baza deciziei pe care o contestă nu devine inaplicabil dacă informația constituie secret de stat.**

Având în vedere constatările sale de la § 86, § 90, § 100 din Hotărâre, Curtea reține că niciunul din factorii analizați nu-i oferă persoanei garanțiile minime ale procedurii adversariale și ale egalității armelor. Așadar, ingerința în drepturile garantate de articolele 20 și 26 din *Constituție* nu asigură un echilibru corect între protecția siguranței naționale și menținerea caracterului confidențial al informațiilor

și dreptul persoanei de a fi informată, cel puțin de o manieră sumară, cu privire la motivele factuale care stau la baza deciziei privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat pe baza articolului 25 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat*.

De asemenea, având în vedere constatările sale de la §§ 101-102 din Hotărâre, Curtea a reținut că pct. 109 din Regulament poate reprezenta o garanție procedurală suficientă pentru protecția dreptului la muncă, în măsura în care concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare a dreptului de acces la secretul de stat pe baza articolului 25 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat* va conține rezumatul motivelor de fapt.

În rezultat, Curtea a *declarat constituțional* pct. 109 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010, **în măsura în care concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat bazată pe articolul 25 alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la secretul de stat va conține rezumatul motivelor de fapt.**

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede modificarea punctului 109 din *Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010*, prin completarea cu prevederi care să reglementeze expres că **concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat va conține esența motivelor care au servit drept refuz** de a acorda dreptul de acces la secretul de stat.

În acest sens, considerăm oportun de menționat, și, statuările Curții Constituționale stipulate în *Hotărârea nr. 38/2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 245-XV1 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat, Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului și din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010 (refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat) (sesizarea nr. 98g/2017) conform cărora* **”necesitatea protecției secretului de stat nu se opune dreptului persoanei de a cunoaște informații, cel puțin sumare, care să reflecte esența motivelor care au servit drept refuz de a acorda dreptul de acces la secretul de stat, în măsura în care acest lucru este compatibil cu păstrarea confidențialității datelor obținute.”** De altfel, în jurisprudența sa, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a menționat că, în cazul în care ar fi existat preocupări legitime de securitate națională, autoritățile ar fi trebuit să excludă pasajele sensibile sau să furnizeze un rezumat al elementelor de fapt relevante (*Davydov și alții v. Ucraina*, hotărârea din 1 iulie 2010, § 170; *Noian și K. v. Federația Rusă*, hotărârea din 12 februarie 2009, § 56; *Janowiec și alții v. Federația Rusă*, [MCj, hotărârea din 21 octombrie 2013, § 206) ”¹.

În consecință, în vederea excluderii unor ambiguități privitor la motivele refuzului acordării dreptului de acces la secretul de stat considerăm că, dreptul de a

¹ <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=644&l=ro#top>

fi informat referitor la motivele refuzului nu poate fi limitat.

În acest context menționăm că, motivele de fapt privind refuzul de a beneficia de dreptul de acces la secretul de stat urmează a fi adus la cunoștință tuturor solicitanților, cărora le este refuzat în temeiul art.25 alin (1) din *Legea nr. 245/2008*.

Corespunzător se va interveni și în forma nr. 7, anexa la Regulament, pentru a putea fi inserate motivele de fapt care au dus la neacordarea dreptului la accesul de stat cetățeanului.

De asemenea, în vederea ajustării prevederilor Regulamentului la prevederile *Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat*, proiectul implică modificări și la alte norme din Regulament (pct. 90, pct. 103, pct. 113, pct. 116 și pct. 135).

Pct. 90 se ajustează la art. 28 din *Legea nr. 245/2008* care reglementează modul special de acces la secretul de stat a unor titulari de funcții. Or, lista funcțiilor ai căror titulari au dreptul de acces la secretul de stat de forma 1 și 2 (prevăzută în anexa nr. 1 la *Lege*) este mai vastă decât enumerarea limitativă din punctul 90 al Regulamentului.

La pct. 103 al doilea enunț este proiectat în redacție nouă în vederea stabilirii motivelor factuale care stau la baza deciziei privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat în temeiul art. 25 alin. (1) lit. h) din *Legea nr. 245/2008*, în coraport cu *Hotărârea Curții Constituționale din nr. 14 din 08.08.2023*. Astfel, pentru perfectarea dreptului de acces la secret de stat, subdiviziunea de protecție din cadrul autorității publice sau al altei persoane juridice va putea solicita actele confirmative necesare, inclusiv, certificatul care atestă prezența sau lipsa contraindicațiilor medicale pentru lucrul cu informațiile atribuite la secret de stat, stabilite de Nomenclatorul aprobat prin ordinul ministrului sănătății. Nomenclatorul respectiv este aprobat prin *Ordinul ministrului sănătății nr. 400/2015*, publicat în Monitorul Oficial nr. 150-159 din 19.06.2015, art. 1033.

Prevederea de la pct. 113 se propune a fi sincronizată cu norma de la art. 25 alin. (2) din *Legea nr. 245/2008*, care reglementează modul de contestare a refuzului de acordare a accesului la secretului de stat, iar intervențiile de la pct. 116 și 135 derivă din competența Serviciului de Informații și Securitate privind efectuarea controlului privind starea protecției secretului de stat în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, statuată la art. 37 alin.(3) din legea citată.

La pct. 116 și 135, pentru concretizarea termenelor (zile calendaristice sau lucrătoare) și pentru evitarea oricăror neclarități, se propune stabilirea termenelor în zile lucrătoare.

Adițional, prin proiect se propune intrarea în vigoare a actului normativ de modificare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Derogarea de la regula generală instituită prin art. 56 alin. (1) din *Legea 100/2017 cu privire la actele normative* se impune pentru a asigura transpunerea în cadrul normativ și, respectiv, implementarea cât de curând posibil a raționamentelor Curții Constituționale expuse în *Hotărârea nr. 14/2023*, urmare a examinării sesizării nr. 109g/2022.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Implementarea prevederilor prezentului proiect nu necesită modificarea altor acte normative. Proiectul se integrează în sistemul legislației naționale și este corelat cu prevederile actelor normative cu care se află în conexiune.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional* pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, www.justice.gov.md la directorul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*, precum și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului, care poate fi accesat la următoarele link-uri: <https://www.justice.gov.md/content/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-modificarea-0> și <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-modificarea-regulamentului-cu-privire-la-asigurarea-regimului-secret-in-cadrul-autoritatilor-publice-si-al-altor-persoane-juridice-aprobat-prin-hotararea-guvernului-nr-11762010/11298>.

Proiectul a fost înregistrat de către Cancelaria de Stat cu nr. unic 575/MJ/2024, fiind prezentat în cadrul Ședinței secretarilor generali din 1 iulie 2024.

În procesul de avizare și consultare publică, au fost recepționate obiecții și propuneri de la Uniunea Avocaților din Moldova, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Centrul Național Anticorupție, Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova, Ministerul Sănătății, Serviciul de Informații și Securitate, Consiliul Superior al Magistraturii, Banca Națională a Moldovei, Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne (inclusiv Agenția Rezerve Materiale).

Avizele autorităților menționate au fost incluse și analizate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor aferent proiectului dat.

Au prezentat lipsă de obiecții și propuneri: Cancelaria de Stat, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Mediului, Consiliul pentru Egalitate, Ministerul Apărării, Oficiul Avocatul Poporului (Ombudsmanul), Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Judecătoria Ungheni, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Judecătoria Comrat, Ministerul Culturii, Curtea Supremă de Justiție, Ministerul Educației și Cercetării, Curtea de Apel Bălți, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Cahul, Ministerul Energiei, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Finanțelor, Autoritatea Națională de Integritate, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Comisia Electorală Centrală, Curtea de Conturi, Judecătoria Chișinău, Comisia Națională a Pieței Financiare, Consiliul Audiovizualului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Consiliul Superior al Procurorilor, Curtea de Apel Comrat, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și Consiliul Concurenței.

Prin scrisoarea nr. 03/7131 din 30 iulie 2024 proiectul a fost expediat spre examinare și avizare repetată.

În procesul de avizare repetată au fost recepționate obiecții și propuneri de la Serviciul de Informații și Securitate, Banca Națională a Moldovei și Uniunea Avocaților din Moldova. Obiecțiile, propunerile și recomandările recepționate sunt reflectate în sinteza aferentă proiectului.

Au prezentat lipsă de obiecții și propuneri: Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Curtea de Conturi, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Ministerul Finanțelor, Comisia Electorală Centrală, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Ministerul Mediului, Consiliul Superior al Procurorilor, Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Curtea de Apel Cahul, Consiliul Audiovizualului, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Culturii, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Autoritatea Națională de Integritate, Judecătoria Chișinău, Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova, Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea de Apel Chișinău, Consiliul pentru egalitate, Cancelaria de Stat, Curtea de Apel Comrat, Procuratura Generală, Comisia Națională a Pieței Financiare, Ministerul Energiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Concurenței și Ministerul Educației și Cercetării.

Nu au prezentat avizele/recomandările: Ministerul Afacerilor Externe, Curtea de Apel Bălți, Judecătoria Comrat, Judecătoria Ungheni, Serviciul Protecție și Pază de Stat, Oficiul Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

8. Constatările expertizei anticorupție

Întru respectarea dispozițiilor art. 36 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, Ministerul Justiției a recepționat raportul de expertiză anticorupție nr. EHG24/9894 din 09.08.2024 parvenit de la Centrul Național Anticorupție.

Prin intermediul raportului de expertiză, Centrul Național Anticorupție a constatat că proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.

Ministru

/semnat electronic/

Veronica MIHAILOV-MORARU